

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/42/2017
Identifikačné číslo spisu:	6909010185
Dátum vydania rozhodnutia:	15.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6909010185.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Františka Moznera na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2018 v trestnej veci obvineného X. Q. pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného podanom proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota z 19. októbra 2016, sp. zn. 3 T 48/2009, podľa § 381 Tr. por., takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b/ Tr. por. dovolanie obvineného X. Q. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota z 19. októbra 2016, sp. zn. 3 T 48/2009, bol obvinený X. Q. podľa § 285 písm. d/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby, ktorou mu bolo kladené za vinu, že

1/ dňa 03.03.2006 v P. podal na Okresné riaditeľstvo PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície Lučenec v rámci sťažnosti trestné oznámenie na X. S., starostu obce P., v ktorom uviedol, že v októbri 2005 bez povolenia v katastri obce P., nachystal a odviezol 15 prm palivového dreva, na základe čoho bolo dňa 24.05.2006 na Okresnom riaditeľstve PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície PZ Lučenec uznesením, sp. zn. ORP-1269/1-OSV-LC-06, začaté trestné stíhanie vo veci pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. účinného do 01.01.2006 preto, že páchatel v presne nezistenú dobu v októbri 2005 z lesného porastu č. XXXb v katastri obce P., bez povolenia vypílil a odviezol 8 m3 drevnej hmoty dub, čím spôsobil Lesom SR, š.p. Banská Bystrica, odštepny závod S. škodu vo výške 6.000,- Sk, pričom dňa 30.05.2006 v tejto trestnej veci po zákonnom poučení o následkoch krivého obvinenia a krivej výpovede pred povereným príslušníkom PZ uviedol, že starosta obce P. X. S. dňa 29.10.2005 z lesného porastu v katastri obce P. odviezol 2 fúry palivového dreva na traktore, čo osobne videl, pričom vykonaným vyšetrovaním bolo zistené, že toto trestné oznámenie a výpoveď sú nepravdivé, a preto uznesením povereného príslušníka PZ Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície Lučenec zo dňa 26.06.2006 bolo podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zastavené trestné stíhanie pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. účinného do 01.01.2006 preto, že je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie,

2/ dňa 22.05.2008 v popoludňajších hodinách v P., na zasadnutí Obecného zastupiteľstva v budove Obecného úradu, pred siedmimi poslancami obecného zastupiteľstva, v prítomnosti starostu obce P. X. S., uviedol nepravdivé údaje o X. S., že si dal z plechu dovezeného do obce pokryť dom, že dal rozobrať ohradu futbalového ihriska a z rúr si pozváral vlečku, bez súhlasu zastupiteľstva predal nákladné motorové vozidlo a ukradol rezivo, čím ohrozil jeho vážnosť u spoluobčanov, ako aj v zamestnaní. Lebo takýmto spôsobom označil starostu obce X. S. za páchatel'a trestného činu,

a tým sa mal dopustiť prečinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Tr. zák., prečinu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1 Tr. zák. a prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., lebo obvinený nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. obvinenému uložil ochranné psychiatrické liečenie formou ústavnu.

Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 13. decembra 2017.

Obvinený proti tomuto rozsudku podal 07. apríla 2017 prostredníctvom ustanoveného obhajcu dovolanie z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por. Odôvodnil ich tým, že hlavné pojednávanie 19.10.2016 bolo vykonané bez splnenia dôvodov v § 252 ods. 2 písm. d/ Tr. por., podľa ktorého ak obžalovaný je pozbavený spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, možno hlavné pojednávanie vykonať len ak obhajca obžalovaného vyhlási, že netrvá na osobnom výsluchu obžalovaného. Nie je mu známe, že by jemu ustanovený obhajca takéto vyhlásenie urobil. Pre takéto vyhlásenie neboli splnené podmienky, nakoľko rozsudkom Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 17 Ps 8/2013, z 19.01.2016 v spojitosti s uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 17 Ps 8/2013, z 20.04.2016 mu síce bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony, avšak len v tom, že nemôže samostatne konať v právnych úkonoch, akými sú uzatváranie zmlúv a dohôd, ktoré by ho zaväzovali k plneniu materiálnych alebo finančných povinností, v otázkach starostlivosti o jeho zdravie, v poskytovaní sociálnych služieb, v oblasti sťažovania a osočovania osôb, orgánov činných v trestnom konaní a orgánov verejnej správy. Obmedzenosť na spôsobilosť nebola úplná a v časti, kde bola obmedzená, sa obmedzenie netýka účasti na úkonoch, správnych alebo iných orgánov, a to vrátane orgánov činných v trestnom konaní. Na hlavné pojednávanie mal byť riadne predvolaný a tohto sa mal riadne zúčastniť. Podľa § 173 ods. 1 Tr. por. rovnopis rozsudku sa doručí obžalovanému, čo bolo porušené, lebo rozsudok okresného súdu mu nebol riadne doteraz doručený. Rozsudok trpí formálnou chybou, keďže vo výroku nie je uvedené spod akej obžaloby bol oslobodený.

Navrhol, aby Najvyšší súd SR rozhodol, že rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon, tento rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Alternatívne navrhol, že ak nebudú splnené podmienky pre dovolanie z dôvodov uvedených v § 372 Tr. por., aby Najvyšší súd SR dovolanie postúpil Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorý ho posúdi ako odvolanie a dôvody pre navrátenie lehoty podľa § 64 Tr. por., o ktorú momentálne nemôžem žiadať, keďže mu rozsudok doposiaľ nebol doručený.

Obvinený podal dovolanie aj osobne 11.01.2017 a 16.05.2018, v ktorom poukázal na to, že obhajca JUDr. Jaroslav Bánoš ho podrobne oboznámil s rozsudkom z 19.10.2016, z ktorého mu vyhotovil fotokópiu. Z pojednávania bol vylúčený, lebo bol zbavený svojprávnosti a má ustanovenú opatrovníčku - pracovníčku Okresného súdu Zvolen V., ktorá o neho absolútne nemala a nemá žiadny záujem, nepodarilo sa mu s ňou skontaktovať. Dcéra S. Q. nebola jeho opatrovníčkou, nemá s ňou žiadny kontakt od malička, nemala o neho žiadny záujem. Podal nový návrh na navrátenie plnej spôsobilosti na Okresnom súde Rimavská Sobota. Okresný súd Rimavská Sobota ho nevypočul, ako mohol vysloviť, že ho oslobodzuje pre nepričetnosť - že nie je trestne zodpovedný, a to iba preto, že bol vypracovaný znalecký posudok po položení pár otázok, znalec preformuloval znalecký posudok podľa znaleckých posudkov uložených v spise. On je príčetný a trestne zodpovedný. Z dôvodu, že v doterajšom konaní samosudkyňa bráni spravodlivému prejednaniu, navrhol odňať vec okresnému a krajskému súdu. Navrhol Najvyššiemu súdu SR, aby vyslovil porušenie zákona a aby napadnutý rozsudok zrušil pre

zjavné chyby v konaní.

Prokurátor vo vyjadrení z 19.05.2017 k dovolaniu obvineného uviedol, že zatiaľ nie je dôvod na to, aby bolo dovolanie zaslané Najvyššiemu súdu SR. Došlo k porušeniu § 173 ods. 1 Tr. por., pretože v tejto trestnej veci obvinenému X. Q. nebol doposiaľ doručený rozsudok a nemohol preto uplatniť právo na odvolanie. Rozsudok nemôže byť preto právoplatný. Poukázal pritom aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Tz 34/2005, a na podanie obhajcu JUDr. Keletiho, v ktorom konštatuje, že nedoručenie rozsudku obžalovanému a vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obžalovaného, je porušením práva na obhajobu. Prokurátor v závere vyjadrenia navrhol zrušiť právoplatnosť rozsudku, doručiť ho obžalovanému a v prípade podania odvolania odstúpiť trestný spis za účelom odvolacieho konania Krajskému súdu v Banskej Bystrici, čoho sa domáha v dovolaní aj obvinený.

Opatrením samosudkyne z 31.01.2017 bol obvinenému ustanovený obhajca JUDr. Mário Kelety. Dovolanie obvineného z 19.10.2016 (čl. 925, 926) bolo zaslané na vedomie prokurátorovi 13.02.2017. Dovolanie zo 07.04.2017 (čl. 955) bolo na vedomie zaslané prokurátorovi 27.04.2017, poškodenému X. S. 02.05.2017. Spis s dovolaním bol predložený dovolaciemu súdu 13.07.2017 (čl. 987).

Dovolací súd v snahe odstrániť pochybenia súdu nižšieho stupňa prípisom z 08.08.2017, sp. zn. 6 Tdo 42/2017, vrátil vec ako predčasne predloženú - dovolanie vybavené inak - Okresnému súdu Rimavská Sobota (doručené 14.08.2017).

Predsedníčka senátu JUDr. Alena Ondrejová uznesením zo 16.08.2017, sp. zn. 3 T 48/2009, v spojení s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 4 Tos 121/2017, z 08.11.2017, podľa § 35 ods. 2 Tr. por. ustanovila obžalovanému X. Q., nar. XX.XX.XXXX opatrovníka - pracovníka Okresného úradu Rimavská Sobota vyššieho súdneho úradníka Q. (čl. 993), ktoré bolo doručené všetkým procesným stranám.

Rozsudok bol dodatočne doručený obvinenému 28.08.2017 a jeho opatrovníkovi Q. 27.11.2017. Pätnásťdňová lehota na podanie odvolania uplynula 12.12.2017.

Okresný súd opätovne predložil dovolanie obvineného so spisom dovolaciemu súdu 01.02.2018.

Najvyšší súd ako súd dovolací bez preskúmania veci zistil, že dovolanie podal obvinený prostredníctvom obhajcu, hoci proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota z 19.10.2016, sp. zn. 3 T 48/2009, obvinený, ale ani iné oprávnené osoby nepodali odvolanie a tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 13. decembra 2017.

Podľa § 369 ods. 2 Tr. por. (oprávnené osoby) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu (súdu druhého stupňa) môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku, b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 Tr. por. oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z citovaných ustanovení bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že obvinenému zákon nedovoľuje dovolaním napadnúť rozhodnutie prvostupňového súdu, ak nevyužil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a opravný prostriedok nepodal ani prokurátor alebo poškodený a odvolací súd nerozhodol v jeho neprospech.

Zo spisu je nepochybné, že obvinený sa vyhlásenia oslobodzujúceho rozsudku na hlavnom pojednávaní

19. októbra 2016 nezúčastnil. Obhajca sa hlavného pojednávania zúčastnil a po vyhlásení rozsudku uviedol, že vyjadří sa v lehote 15 dní (č.l. 879 spisu). Prokurátor uviedol, že sa vzdáva práva podať odvolanie. Obvinený a opatrovník po prevzatí rozsudku sa v lehote 15 dní nevyjadrili a odvolanie ani prostredníctvom obhajcu nepodali. Rozsudok okresného súdu vo výroku o oslobodení spod obžaloby nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 13. decembra 2017.

Z vyjadreného je teda zrejmé, že dovolanie podal obvinený, v danom prípade ako neoprávnená osoba. Subjektom oprávneným na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) je síce obvinený, ale iba za podmienky, že podal odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu a odvolací súd o ňom rozhodol v merite veci, teda po jeho preskúmaní. Obvinený a jeho opatrovník v tejto veci odvolanie nepodal, a to ani prostredníctvom obhajcu, čo nie je možné postupom podľa § 379 ods. 1 Tr. por. odstrániť. Návrh na odňatie veci zákonnému súdu je za daného stavu bezpredmetný.

Podľa § 382 písm. b/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný